

De Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		Viss. 2003/7113	11-12-2003
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Aanbieding onderzoeksresultaten EVA II TRC 2003/9769			<u>1</u>

Geachte Voorzitter,

Bij deze bied ik u de publieksversie van de samenvatting aan van de resultaten van de tweede fase van het Evaluatieonderzoek naar de effecten van de schelpdiervisserij in de kustwateren (EVA II). Het wetenschappelijk rapport komt beschikbaar in het voorjaar van 2004.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73
Postadres: Postbus 20001
2500 EA Den Haag
Telefoon: 070-3789898
Fax: 070-3785100
Web: www.minlnv.nl

datum	kenmerk	bijlage
11-12-2003	Viss. 2003/7113	

In 1993 is nieuw beleid voor de schelpdiervisserij in de Structuurnota Zee en Kustvisserij (TK 1992-1993, 22611, nr. 1) vastgelegd. De tussentijdse evaluatie van dat beleid is afgesloten in 1998. Naar aanleiding van deze evaluatie is in 1999 het beleid ter zake van de schelpdiervisserij in de kustwateren bijgesteld (Beleidsbesluit schelpdiervisserij Kustwateren 1999-2003, LNV-99-174). Als vervolg op de eerste fase is in 1999 de tweede fase van het Evaluatieonderzoek gestart. Dat onderzoek is nu afgerond en de bevindingen zullen als basis dienen voor het formuleren van een nieuw beleid voor de schelpdiervisserij in de kustwateren.

Het EVA II onderzoek is gebaseerd op een uitgebreid onderzoeksplan dat in gezamenlijkheid is uitgevoerd door de onderzoeksinstituten Alterra, het Nederlands Instituut voor Visserij Onderzoek (RIVO) en twee kennisinstituten van Verkeer & Waterstaat, te weten het Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ) en het Rijksinstituut voor Zoetwater en Afvalwaterbehandeling (RIZA). Het onderzoek is gefinancierd door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Inmiddels zijn alle wetenschappelijke deelrapporten beschikbaar.

De wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek is geborgd door een Audit-commissie bestaande uit de professoren Wolff (Rijksuniversiteit Groningen, voorzitter), De Boer (Universiteit van Utrecht) en Heip (NIOO).

Het onderzoek zelf is begeleid door een stuurgroep waarin naast ambtelijke deelname en het onderzoeksmanagement tevens vertegenwoordigers uit het visserijbedrijfsleven en de natuurbeschermingsorganisaties zitting hadden.

De afgelopen vier jaar heeft een uiterst zorgvuldig proces plaatsgevonden. Zorgvuldig in het waarborgen van de wetenschappelijke kwaliteit en zorgvuldig in de communicatie met de betrokken partijen. Deze zorgvuldigheid heeft geresulteerd in onderzoeksresultaten die een solide basis vormen voor de ontwikkeling van het nieuwe beleid ter zake van de schelpdiervisserij in de kustwateren, met name de Waddenzee en de Oosterschelde.

Conclusies en beleidsrelevante aandachtspunten

Het onderzoek heeft een groot aantal conclusies en nieuwe inzichten opgeleverd ten aanzien van de relatie tussen schelpdiervisserij en de natuurwaarden van de kustwateren. Voor een totaaloverzicht van de onderzoeksresultaten verwijs ik naar de bijgevoegde publieksversie van de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek.

Ik constateer dat het gevoerde beleid op een aantal onderdelen

succesvol is gebleken. Zo heeft de oppervlakte mosselbanken zich sinds 1995 fors hersteld en heeft het areaal zeegras een licht herstel laten zien. Ook is de sterke afname van de scholeksterpopulatie van begin jaren negentig een halt toegeroepen en is in de meest recente jaren een licht herstel van de aantallen scholeksters waarneembaar. Een combinatie van beleidsmaatregelen en eigen verantwoordelijkheid van de sector (co-management) heeft aan deze successen bijgedragen.

Daarnaast hebben de onderzoekers conclusies geformuleerd die extra aandacht behoeven in het nieuwe beleid:

1. Het onderzoek concludeert dat doordat de reservering plaatsvindt op basis van fysiologische voedselbehoefte (de hoeveelheid voedsel die vogels nodig hebben om te voorzien in hun energiebehoefte) er te weinig voedsel is gereserveerd. De onderzoekers stellen dat de ecologische voedselbehoefte (de hoeveelheid voedsel die aanwezig dient te zijn om te voorzien in de fysiologische voedselbehoefte) een betere basis biedt voor voedselreservering dan de fysiologische voedselbehoefte.
2. Mechanische kokkelvisserij leidt direct na bevissing tot een slibarmere wadbodem. Er zijn aanwijzingen dat dit effect op middellange en lange termijn voortduurt. Tevens zijn er grootschalige veranderingen in het slibgehalte vastgesteld die niet kunnen worden toegeschreven aan de visserij.
3. Uit het onderzoek blijkt dat de draagkracht van de Waddenzee en de Oosterschelde voor schelpdieren en scholeksters gemiddeld is afgenomen. De oorzaak hiervan is voor de Waddenzee waarschijnlijk de teruglopende eutrofiëring (voedselrijkdom) van deze wateren en voor de Oosterschelde de stormvloedkering. In de huidige ontwikkeling gaat het voedselaanbod meer richting natuurlijke waarden.
4. Het EVA II onderzoek constateert dat mosselcultuur, aanwezige hoeveelheid mosselen die zich permanent onder water bevinden (sublitoraal) en eidereenden in nauwe relatie tot elkaar staan.
5. Het onderzoek laat zien dat de Japanse oester op termijn kan leiden tot verdringing van andere schelpdiersoorten. Omdat de Japanse oester geen natuurlijke vijanden heeft en vanaf een bepaald formaat niet wordt geconsumeerd door vogels doet deze invasieve soort afbreuk aan de totale draagkracht van de Oosterschelde en steeds meer ook van de Waddenzee.

Het onderzoek leert dat kustecosystemen zowel worden beïnvloed door de schelpdiervisserij als door grootschaliger ontwikkelingen zoals temperatuurstijging of teruglopende productiviteit. De bovenstaande inzichten en conclusies brengen met zich mee dat opnieuw dient te worden bezien met welke maatregelen onaanvaardbare onomkeerbare schade voor natuurwaarden door schelpdiervisserij kan worden voorkomen en een vitale visserijsector kan worden behouden. Het rapport leidt niet zonder meer tot de conclusie dat kokkelvisserij in de kustwateren niet meer mogelijk is. Het visserijbedrijfsleven dient echter door te gaan met de verduurzaming van de visserij. Dat betekent dat de schelpdiervisserij binnen de kaders van de Vogel- en Habitatrichtlijn zal moeten opereren teneinde significante schade te voorkomen.

Nieuw beleid

Ik wil toe naar een nieuw evenwicht tussen enerzijds de bescherming en instandhouding van de natuurwaarden in deze kustecosystemen en anderzijds de schelpdiervisserij. In het voorjaar 2004 zal ik daartoe in een nieuw beleidsbesluit Schelpdiervisserij voorstellen doen. Bij de ontwikkeling van het nieuwe beleid zal ik inzetten op het realiseren van maatschappelijk draagvlak voor de te maken keuzes en een kort

en krachtig beleidstraject. Ik streef naar een beleid dat is gebaseerd op heldere en eenvoudige regels en minder juridificering met zich meebrengt. Het beleid zal voldoen aan de Europese regelgeving op het gebied van vogel en habitat bescherming.

In het nieuwe beleid wordt rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- ⌘ Ecologisch duurzaam gebruik van kust en zee is uitgangspunt. Hierop dient de schelpdiervisserij zo nodig te worden aangepast;
- ⌘ Beleid biedt ruimte voor beheer dat recht doet aan de natuurlijke dynamiek van kustecosystemen en houdt rekening met de rentabiliteit van de bedrijfstak;
- ⌘ Sociaal-economische consequenties van beleidskeuzen worden meegewogen;
- ⌘ Actief ingrijpen (cultures of natuurontwikkeling) is mogelijk in de kustwateren;
- ⌘ Waar nodig is, na een integrale beoordeling van de toelaatbaarheid van de schelpdiervisserij, specifiek beleid voor de afzonderlijke watersystemen mogelijk;
- ⌘ Geen afwenteling van problemen in het ene gebied naar andere gebieden.

Een uitgebreidere toelichting op deze beleidsuitgangspunten vindt u terug in het bijgaande document.

Vervolgpap

Zoals ik u reeds aankondigde in mijn brief van 19 juni jl. (TK 2002-2003, 28600 XIV, nr. 150), ben ik voornemens om de resultaten uit het onderzoek EVA II en de door mij gedefinieerde uitgangspunten onder de aandacht te brengen van een breed publiek. Daartoe worden in de maanden januari en februari in het kader van een maatschappelijke consultatie, vier sessies in verschillende delen van het land georganiseerd. Hierbij krijgen betrokken burgers en de maatschappelijke organisaties de gelegenheid om kennis te nemen van de resultaten van het onderzoek. Eveneens is er ruimte om visies en meningen te geven ten aanzien van de onderzoeksresultaten en de gevolgen die deze zouden moeten hebben voor het nieuwe beleid. Daarnaast zal ik twee bestuurlijke sessies organiseren voor de noordelijke en de zuidelijke bestuurders (provincies en gemeenten).

In het verdere proces van beleidsontwikkeling laat ik mij adviseren door de Beleidsadviesgroep EVA II onder leiding van mw. De Jong, Burgemeester te Leek. Zij zal eveneens de regionale bijeenkomsten voorzitten. In deze Beleidsadviesgroep zijn het visserijbedrijfsleven en de natuurbeschermingsorganisaties vertegenwoordigd. Voorafgaand aan het advies van de Beleidsadviesgroep brengt de Adviesgroep Waddenzeebeleid ('Commissie Meijer') aan het kabinet een advies uit dat mogelijk een nieuwe kijk geeft op de onderwerpen gas, natuur en visserij.

Het betreft onderwerpen die langdurig in discussie zijn en waar de tegenstellingen groot zijn.

Uiteindelijk zal het kabinet op basis van de resultaten van het EVA II onderzoek, de maatschappelijke consultaties en de adviezen van de Adviesgroep Waddenzeebeleid respectievelijk de Beleidsadviesgroep EVA II nieuw beleid vaststellen.

Ik verwacht dit in het tweede kwartaal van 2004 aan uw Kamer aan te bieden.

Vergunningverlening

Ook in de periode tussen oud en nieuw beleid zullen vergunningaanvragen voor de schelpdiervisserij beoordeeld moeten worden. Ik zal uw Kamer op korte termijn nader informeren over de wijze waarop deze vergunningaanvragen afgehandeld zullen worden in het licht van de nu beschikbare informatie.

Tot slot

Rest mij om hier mijn waardering uit te spreken aan allen die met groot enthousiasme en met grote betrokkenheid hun bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van het EVA II onderzoek. Ik meen dat hiermee een zeer belangrijke bijdrage is geleverd aan nieuwe kennis ten aanzien van de kustecosystemen. Deze kennis kan worden aangewend om een optimale en duurzame integratie van de schelpdiervisserij in onze natuurlijke kustwateren te waarborgen.

De minister van Landbouw, Natuur
en Voedselkwaliteit,

dr. C.P. Veerman

Bijlage:

[Resultaten wetenschappelijk onderzoek EVA II - Publieksversie](#) (PDF-formaat, 5751 Kb)

Zie ook:

- ⌘ [Resultaten wetenschappelijk onderzoek EVA II - Publieksversie \(alleen tekst\)](#)
(PDF-formaat, 1242 Kb)
- ⌘ [Inleiding bij het in ontvangst nemen van het eindrapport EVA 2](#) (Speech)
- ⌘ [Minister Veerman: verduurzaming schelpdiervisserij nodig](#) (Persbericht)
- ⌘ [Minder wadvogels door dalende draagkracht waddengebied en schelpdiervisserij](#) (Persbericht Wageningen UR)
- ⌘ [EVA II](#) (Site)

- [Reageren](#)
- [Homepage](#)